

Εκσυγχρονιστές και Εθνική Άμυνα

Του Αντώνη Καμάρα

Επιστημονικού Συνεργάτη ΕΛΙΑΜΕΠ

Η τωρινή κρίση με την Τουρκία έχει αναδείξει την διαχρονική απουσία, ως και αποστροφή, ικανής μερίδας των εκσυγχρονιστών από σχεδόν οτιδήποτε έχει να κάνει με την εθνική άμυνα. Όταν μιλούμε για εκσυγχρονιστές εννοούμε τους κεντροαριστερές προέλευσης αρθογράφους, πανεπιστημιακούς και πολιτικούς που υποστήριξαν, επινόησαν και υλοποίησαν κορυφαίες και αλληλένδετες επιλογές των κυβερνήσεων Σημίτη όπως την ένταξη στο ευρώ και την στρατηγική του Ελσίνκι αναφορικά με την Τουρκία.

Τρεις είναι κυρίως οι λόγοι αυτής της απουσίας.

Πρώτον, η αποξένωση από το στράτευμα της κεντροαριστεράς, ιδιαιτέρως στην πανεπιστημιακή κοινότητα, την μεταπολεμική περίοδο. Αυτή η αποξένωση απέκτησε τοτεμικά χαρακτηριστικά με την εξέγερση του Πολυτεχνείου και είχε ως αποτέλεσμα οι αμυντικές σπουδές, παρόλη την διαχρονική πρόκληση εθνικής ασφαλείας που αντιπροσωπεύει η Τουρκία, να μην καταστούν ποτέ αποδεκτό γνωστικό πεδίο στα Α.Ε.Ι. Έτσι δεν έχουμε, όπως επί παραδείγματι στην οικονομία, μια κρίσιμη μάζα τεχνοκρατών που να προωθούν σε βάθος χρόνου μια εκσυγχρονιστική ατζέντα για τις ένοπλες δυνάμεις.

Δεύτερον, η εθνική άμυνα εργαλειοποιήθηκε από το πατριωτικό ΠΑ.ΣΟ.Κ. για να ενοχοποιήσει το εκσυγχρονιστικό ΠΑ.ΣΟ.Κ. και την σύγκλιση ευρύτερα με την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.). Η Ε.Ε. παρουσιάζονταν ως παρακολούθημα των Η.Π.Α.-ΝΑΤΟ που με την σειρά τους είχαν προτιμησιακή σχέση με την Τουρκία λόγω της γεωπολιτικής σημασίας της τελευταίας. Απόρροια αυτής της ενδοκομματικής αντιπαράθεσης ήταν η εξαγορά του πατριωτικού ΠΑ.ΣΟ.Κ., μέσα από την τοποθέτηση του Άκη Τσοχατζόπουλου στο Υπουργείο Άμυνας, από τον Κώστα Σημίτη. Δεν είναι τυχαίο ότι ο πρώην Υπουργός Άμυνας, μια προσωπικότητα βαθύτατα μη-εκσυγχρονιστική, συνδέθηκε με το πλέον οπισθοδρομικό στοιχείο της εθνικής άμυνας, την παραγωγή εκτεταμένης διαφθοράς από την αγορά οπλικών συστημάτων.

Τρίτον, η βαθιά εντυπωμένη πεποίθηση σε εκσυγχρονιστικούς κύκλους ότι τα ελληνοτουρκικά στην μεταπολεμική περίοδο έχουν επανειλημμένα εκτροχιάσει την ευρωπαϊκή πορεία της χώρας, η δε στρατικοποίηση τους στην περίπτωση της Κύπρου απέβη καταστροφική. Αυτή η πεποίθηση έχει οδηγήσει κορυφαίους εκσυγχρονιστές να βλέπουν την εθνική άμυνα όχι ως αναντικατάστατο μέσο εξασφάλισης αποτροπής της στρατιωτικής σύγκρουσης με την Τουρκία αλλά ως δυνητικό αίτιο μιας τέτοιας σύγκρουσης. Σε αυτή την λογική το "αν θέλεις ειρήνη προετοιμάσου για πόλεμο" μετατρέπεται,

αβασάνιστα και άνευ αποδείξεως, στο "προετοιμασία για πόλεμο, προκαλεί τον πόλεμο". Η δε ήττα στην Κύπρο εκλαμβάνεται κυρίως με διπλωματικο-πολιτικούς όρους ενώ υποτιμάται η αποτυχία της δικτατορίας να οργανώσει αποτελεσματικά την άμυνα της Μεγαλονήσου.

Οι συνέπειες αυτής της αποχής, από ότι έχει να κάνει με την εθνική άμυνα, του κεντροαριστερού

εκσυγχρονισμού είναι εμφανείς. Η ατζέντα της στρατιωτικής αποτροπής – της απόκτησης ισχυρών ενόπλων δυνάμεων μέσω των κατάλληλων μεταρρυθμίσεων – στερείται, σε μια περίοδο ακραίας έξαρσης της Τουρκικής επιθετικότητας, την κεντροαριστερή, εκσυγχρονιστική τεκμηρίωση: αναφορικά με τις αξιοκρατικές προαγωγές των αξιωματικών, τις βέλτιστες επιλογές οπλικών συστημάτων, την σύνδεση της ερευνητικής καινοτομίας με την αμυντική βιομηχανία, την διεύρυνση της θητείας στον γυναικείο πληθυσμό (όπως πρόσφατα θεσμοθετήθηκε στην Σουηδία – μην επικαλούμαστε μόνο την "Ισραηλοποίηση" όταν θέλουμε να εξορκίσουμε την ενίσχυση των ενόπλων δυνάμεων μας).

Εκεί που είναι παρόν ο εκσυγχρονιστικός λόγος, στην περίπτωση των σχέσεων της Τουρκίας με την Ε.Ε., είναι είτε ανεπίκαιρος, είτε ανισοβαρής. Ανεπίκαιρος στην περίπτωση της Τουρκίας διότι αυτό που ωφελεί εγχώρια τον

Τούρκο πρόεδρο, εδώ και χρόνια πια, και για το υπόλοιπο του πολιτικού του βίου, είναι η προβολή και επιβολή στρατιωτικής ισχύος, όχι η προσέγγιση με την Ε.Ε., μέσω ενός Ελσίνκι 2, που επισύρει ασύμβατες δεσμεύσεις με το μοντέλο εξουσίας που αυτός έχει δομήσει. Ανισοβαρής με την Ε.Ε., διότι δεν αξιολογεί την ωρίμανση της αμυντικής ταυτότητας της Ε.Ε. λόγω της μερικής απόσυρσης του Αμερικανικού παράγοντα στην Μεσόγειο. Έτσι ακόμα και όταν μας προσφέρεται η στρατιωτική Γαλλική βοήθεια, μέσω επιταχυνόμενων παραδόσεων μαχητικών αεροσκαφών ή της δημιουργικών ασαφής διατύπωσης της Γαλλικής στρατιωτικής συνδρομής, σε περίπτωση Ελληνοτουρκικής σύρραξης, η προτροπή είναι να ακολουθήσουμε την Γερμανική πολιτική, ως τώρα αναποτελεσματική, του κατευνασμού. Παρόλο μάλιστα ότι και στην Γερμανία υπάρχουν φωνές από όλο το φάσμα, από τους οπαδούς μιας γεωπολιτικής Γερμανίας μέχρι τους αριστεριστές, που υπερασπίζονται πολιτικές που ενισχύουν την αμυντική αποτροπή της Ελλάδας: από το πάγωμα της συμπαραγωγής με την Τουρκία των υποβρυχίων 214 μέχρι την, από κοινού με την Γαλλία, αποτροπή της Τουρκικής επιθετικότητας προς την Ελλάδα (βλ., σχετικά Τόμας Έντερς, Η πολιτική κατευνασμού δεν λειτουργεί έναντι του Ερντογάν, ΒΗΜΑ, 13-9-2020).

Η μελέτη του Αντώνη Καμάρα, "Αμυντικές Σπουδές στην Ελλάδα... είναι καιρός", δημοσιεύτηκε από το ΕΛΙΑΜΕΠ.

“ Εκεί που είναι παρόν ο εκσυγχρονιστικός λόγος, στην περίπτωση των σχέσεων της Τουρκίας με την Ε.Ε., είναι είτε ανεπίκαιρος, είτε ανισοβαρής ”